

Nr 623.

Av fru Sjöstrand m. fl., i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 144, med förslag till lag om moderskapshjälp m. m.*

Under remissbehandlingen av socialförsäkringens betänkande angående förslag till lag om moderskapshjälp m. m. har från flera håll önskemål uttalats om att det obligatoriska försäkringsskyddet skulle kunna kompletteras med en *frivillig tilläggsförsäkring* på samma sätt som skett i fråga om sjukförsäkringen.

Försäkringsinspektionen finner det sålunda beklagligt, att kvinnor, som driver egen rörelse eller gör en för familjens realinkomst mycket viktig insats i hemmet, skall bli sämre ställda än de kvinnor, som haft inkomst av förvärvsarbete före barnets födelse. Försäkringsinspektionen säger sig dock tills vidare vilja acceptera det föreliggande förslaget men finner det angeläget, att frågan om frivillig försäkring blir föremål för fortsatt uppmärksamhet.

Även medicinalstyrelsen finner en kompletterande frivillig försäkring principiellt lika befogad inom moderskapsförsäkringen som inom sjukförsäkringen och anser, att så starka skäl talar för beredandet av möjlighet till dylik försäkring, att frågan härom bör upptagas till omprövning.

Folkpartiets kvinnoförbund framhåller i sitt remissutlåtande, att frågan är synnerligen svår att lösa, men att man inte helt bör avfärda möjligheten att senare, sedan man någon tid prövat de nya försäkringsformerna, ytterligare undersöka frågan om något slag av frivillig tilläggsförsäkring för hemarbetande kvinnor. Även Svenska landskommunernas förbund framhåller, att förslaget innebär en större disproportion mellan den hemarbetande och den förvärvsarbetande kvinnans moderskapspenning än som ur saktliga och samhällsekonomiska synpunkter kan försvaras.

Motionärerna anser det i anslutning till det ovan sagda uppenbart, att frågan behöver ytterligare prövas. Den hemarbetande modern bidrar ju genom sitt familje- och hemvårdande arbete direkt och in natura till familjens försörjning (vilket äktenskapslagen också fastslår). För den som har detta fullt klart för sig är det uppenbart, att den hemarbetande kvinnan har en inkomst in natura — som kommer henne och hennes familj till godo — och att denna inkomst bortfaller vid sjukdom samt de närmaste veckorna efter en förlossning.

Detta är särskilt tydligt, då hon utför tidskrävande och livsviktigt arbete med vården av små barn eller har omsorgen om en stor familj, och då hennes arbetskraft ovillkorligen måste ersättas med någon annan, så länge hon är borta från hemmet eller är oförmögen att arbeta. Hon hör därför principiellt kunna försäkras för tilläggspenning för värdet av sin förlorade

arbetsinsats inte blott under sjukdom utan även under någon tid efter ett barns födelse. Man bör därvid inte glömma, att vården om små barn och ett större hushåll ofta är ett tungt och ansträngande arbete med långa arbetsdagar, som även en normalt frisk kvinna kanske inte orkar med under den närmaste månaden efter förlossningen.

Det barntillägg på två kronor om dagen, som föreslås utgå för alla kvinnor med barn under tio år för de dagar de är intagna på förlossningsanstalt eller sjukhus, är för litet för att i detta sammanhang spela någon nämnvärd roll. Om husmoderns arbetskraft måste ersättas med heltidsanställd sådan, blir det fråga om kostnader av helt annan storleksordning. Vidare bidrar ej dessa allmänna barntillägg till att utjämna disproportionen mellan de hemarbetandes och de förvärvsarbetandes förmåner.

Socialstyrelsen har med en liknande motivering föreslagit, att barntillägget för de mödrar, som icke äger rätt till tilläggspenning, höjes till 6 kronor. Härigenom skulle de hemarbetande mödrarna i normalfall få uppbära 60 kronor i barntillägg, vilket skulle utgöra endast något mer än hälften av den lägsta sammanlagda tilläggspenningen om 90 kronor för de förvärvsarbetande kvinnorna — jämte barntillägget till dem på tillhoppa 20 kronor (se proposition nr 144, s. 62).

Detta förslag synes oss kunna utgöra ett framkomligt alternativ, om en tilläggsförsäkring ej skulle anses möjlig att genomföra på grund av försäkringstekniska eller andra skäl.

Med stöd av ovanstående hemställer vi,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa, att utredning kommer till stånd angående möjliga former för frivillig tilläggsförsäkring för moderskapspenning för hemarbetande kvinnor, eller annan lämplig stödform, t. ex. socialstyrelsens ovan nämnda förslag.

Stockholm den 24 mars 1954.

Helga Sjöstrand.

Ingrid Andrén.

Edith Liljedahl.

Einar Rimmerfors.

Margit Vinge.

A. Widén.

Sven Antby.

Olle Dahlén.

Gustav Boija.